

Q&A lentomatkestaminen

Miten matkustamista rajoitetaan?

EU on kieltänyt kaikilta venäläisiltä lentoliikenteen harjoittajilta pääsyn EU:n lentoasemille ja lentämisen EU:n ilmatilassa. Venäjällä tai muualla rekisteröidyt lentokoneet, jotka on vuokrattu Venäjän kansalaiselle tai venäläiselle yhteisölle, eivät voi laskeutua EU:n lentokentille tai lähteä niiltä, eivätkä lentää EU-maiden yli. Asetuksessa on poikkeukset koskien humanitaarisia lentoja sekä lentoturvallisuuden varmistamiseksi tehtäviä pakkolaskua tai EU-ilmatilassa tehtävää ylilentoa hätätilanteessa tietyin ehdoin. Kielto koskee myös yksityisiä ilma-aluksia, kuten yksityisiä liikentokoneita. Henkilöpakotteisiin sisältyvien matkustuskieltojen perusteella luetteloon merkittyjen (pakotelistattuja) henkilöiden pääsy EU:n alueelle tai kulkemasta sen kautta maitse, ilmaitse tai meritse on kielletty. Pakotteiden tulkinta kuuluu toimivaltaisille viranomaisille.

Valtioneuvoston periaatepäätöksellä (UM/2022/199) Suomi rajoitti 29.9.2022 venäläisten matkustamista Schengen-viisumeilla ei-välttämättömässä tarkoituksessa Suomeen sekä kauttakulkutarkoituksessa muualle Schengen-alueelle. Rajoituksia on jatkettu Valtioneuvoston päätöksellä UM/2023/123 6.7.2023. Rajoitukset ovat voimassa toistaiseksi. Valtioneuvoston periaatepäätöksen ohjeistuksen myötä Venäjän federaation kansalaisten ei-välttämättömän matkustuksen keskeytys niin Suomeen kuin kauttakulkuliikenteenäkin Suomen kautta muualle Schengen-alueelle jatkuu toistaiseksi. Se ei kuitenkaan estä venäläisiä saapumasta Suomeen muualta Schengen-alueelta. Valtioneuvoston periaatepäätöksen suuntaviivat otetaan huomioon Venäjän kansalaisten maahantulon edellytyksiä arvioitaessa, viisumeita myönnettäessä sekä viisumeiden voimassaolon edellytyksiä arvioitaessa. Ulkoministeriö vastaa rajoitusten toimeenpanosta viisuminmyönnön osalta ja Rajavartiolaitos maahantulon osalta.

Valtioneuvosto on sulkenut rajanylityspaikkoja päätöstensä mukaisesti.

Suomen ja Venäjän rajat ylittävä liikenne ja rajaturvallisuusasiat kuuluvat rajaviranomaisten vastuulle.

Miten rajoituksia toimeenpannaan?

Suomessa yleisenä pakoteviranomaisena toimii Ulkoministeriö. Pakotteita tulkitsevat ulkoministeriön lisäksi toimivaltaiset viranomaiset. Lentomatkestamiseen liittyviä pakotteita valvovat erityisesti Tulli ja Rajavartiolaitos. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom valvoo pakotteita muun lakisäätöisen valvonnan puitteissa yleisenä ilmailun valvontaviranomaisena. Pakotteiden kiertämiseen liittyviä rikoksia tutkivat poliisi ja Tulli. Pakotteita kiertäviä tahoja (yrityksiä tai henkilöitä) on mahdollista listata henkilöpakotelistalle.

Esimerkiksi lentoliikenteen toimijoilla on velvollisuus varmistua osaltaan siitä, että pakotteita noudatetaan ja että ne toimittavat viranomaisille laissa määritellyt tiedot.

Pakotteiden rikkominen ja pakotteiden kiertäminen on kielletty pakotelainsäädännössä. Pakotelainsäädännön rikkominen on kriminalisoitu Suomen rikoslaissa säännöstelyrikoksena, josta voidaan tuomita maksimissaan neljä vuotta vankeutta.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen suuntaviivat otetaan huomioon Venäjän kansalaisten maahantulon edellytyksiä arvioitaessa, viisumeita myönnettäessä sekä viisumeiden voimassaolon edellytyksiä arvioitaessa. Ulkoministeriö vastaa rajoitusten toimeenpanosta viisuminmyönnön osalta ja Rajavartiolaitos maahantulon osalta.

Venäjän rajat ylittävä liikenne ja rajaturvallisuusasiat kuuluvat rajaviranomaisten vastuulle.

Mitä LVM:n hallinnonalalla tehdään?

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala jatkaa tiivistä yhteistyötä eri pakotteita valvovien viranomaisten kanssa ja hakee jatkuvasti tapoja tehostaa valvontaa.